

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

3. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

Stomatologická klinika FNKV

Studijní program: Dentální hygienistka

Akademický rok 2015/16

Bakalářský studijní obor: Specializace ve zdravotnictví

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta

Název práce: Informovanost dárců a dárkyň krevní plazmy o významu hygieny dutiny ústní

Jméno autora: Bc. Natálie Gáfríková

Jméno oponenta: MUDr. Pavel Hájek

Rozsah absolventské práce (počet stran, přílohy) : celkem 60 stran včetně 7 stran pěti příloh,

Názor oponenta na aktuálnost tématu: téma je aktuální, zajímavé a v odborném stomatologickém písemnictví výjimečné.

Hodnocení struktury (členění) bakalářské práce: členění práce je správné, po grafické stránce je práce snadno přehledná a srozumitelná. Práce obsahuje v přiměřeném rozsahu všechny potřebné součásti.

Hodnocení odborné úrovně práce (podle částí, kapitol): odbornou úroveň práce hodnotím v celkovém úhrnu jako výbornou a ve všech částech obsahově vyváženou, a to jak vzhledem k názvu práce, tak i ke stanoveným cílům. Cílem teoretické části je informovat o kritériích výběrů kandidátů pro dárcovství krevní plazmy se zaměřením na stomatologickou problematiku. Cílem praktické části je zjistit, jaké mají dárce a dárkyně krevní plazmy znalosti o významu orálního zdraví a o významu hygieny dutiny ústní. Výsledky tohoto šetření autorku vedly k navržení informačního letáku.

V **teoretické části** autorka pojednává o krvi, o složení krve, soustředí se zejména na složení a vlastnosti krevní plazmy. Popisuje význam a využitelnost krevní plazmy ve farmakologickém průmyslu a ve využití při léčení závažných životy ohrožujících onemocněních. Popisuje rizika

spojená s dárcovstvím krve jak pro dárce, tak i pro příjemce krevního derivátu. Podrobně popisuje i opatření k minimalizaci uváděných rizik. V další části se autorka zabývá zánětlivými infekčními nemocemi zubů, závěsného aparátu zubů, čelistí i sliznici dutiny ústní a soustřeďuje se zejména na možná rizika vyplývající z možné bakteriémie. Podrobně se zabývá problematikou bakteriémie v souvislosti s nemocemi dutiny ústní, neopomněla zdůraznit důležitost časového faktoru bakteriémie při možném vzdáleném přenosu infekce a uvádí i nejednoznačnost výzkumů o této problematice v jí dohledaných odborných pramenech. Zajímavý a přínosný je podrobný popis 12 výzkumů bakteriémie při čištění zubů a žvýkání žvýkaček. Teoretickou část autorka uzavřela kapitolou o nauce o odontogenní fokální infekci a jejímu významu pro všeobecnou medicínu. Podrobnější zpracování této kapitoly by mohlo být rovněž zajímavé, ale to by již překročilo rámeček práce daný názvem a cíly posuzované práce.

V **praktické části** autorka zkoumá pomocí dotazníkové metody informovanost dárců a dárkyň krevní plazmy o významu orálního zdraví. Během 3 dní oslovila 100 dárců se žádostí o vyplnění třiatváceti položkového dotazníku. Autorka jednala s respondenty osobně v odběrovém centru a byla natolik úspěšná, že výtěžnost dosáhla příznivé úrovně 97%. Výsledky šetření vyjádřila přehledně a správně ve 20 barevných sloupcových grafech a 2 tabulkách a doprovodila je srozumitelným komentářem celkem na 10 stranách.

V **diskusi** se autorka přehledně, komplexně a poměrně kriticky vyjadřuje k výsledkům svých zjištění, a to s ohledem na svá předchozí badatelská zjištění v části teoretické. Vyjadřuje podiv, zklamání a až určité rozčarování z úrovně péče o vlastní ústní zdraví u respondentů i z jejich informovanosti o významu orálního zdraví nejen pro kvalitu života samotných dárců a dárkyň, ale i pro kvalitu darované plazmy. Tento svůj kritický pohled nahlíží i z pohledu nejednoznačných studií o bakteriémii, ale také i z pohledu – podle autorky – benevolentních úředních kritérií pro výběr dárců krevní plazmy. Autorka se i zamýšlí nad možností zpřísnit kritéria pro výběr dárců a dárkyň krevní plazmy s doporučením konkrétní zubolékařské a hygienické péče.

V **závěru** práce autorka uvádí potřebu zlepšit informovanost dárců a dárkyň o ústním zdraví i potřebu zlepšení jejich domácí i profesionální péče o dutinu ústní. Zmiňuje při tom i právě aktuální Vyhlášku MZ ČR 304/2015 Sb. O stanovení bližších požadavků pro zajištění jakosti a bezpečnosti lidské krve. Autorka si je ale vědoma obtížnosti prosazení takového názoru, proto „pro tuto chvíli“ navrhuje a v příloze své práce prezentuje informační leták pro dárce a dárkyň krevní plazmy o potřebě dobrého ústního zdraví. To se sice jeví z pohledu tématu jako v dané chvíli optimální řešení, avšak v souvislosti s dalšími obsáhlými písemnými materiály a dotazníky samotného odběrového centra, uvedenými autorkou v příloze č. 3, 4, 5 své bakalářské práce, je třeba se dotázat, zda těch písemností není již pro dárce a dárkyň až příliš? Tento dotaz však v žádném případě nesnižuje pozitivní a potřebné směřování autorky.

Hodnocení formální stránky práce (technika citací, správnost bibliografických odkazů, pravopis, stylistika, gramatická správnost, kvalita obrázků atd.): formální stránku práce hodnotím v úhrnu jako výbornou. Technice citací, pravopisu, gramatické správnosti a kvalitě

a správnosti grafů a tabulek nelze cokoli vytknout. Při velmi přísném posuzování stylistiky lze upozornit na častější použití slova „jde“ ve významu „jedná se o“ a slova „ohledně“ ve významu slova „o“. Práce je ale ve všech větách plně a snadno srozumitelná. Při posuzování bibliografických odkazů je třeba kriticky poukázat na citace vztahující se ke dvěma ústním sdělením, resp. přednáškám. V jedné citaci autorka odkazuje ke dvěma přednáškám Adela El Lababidiho, a to v rámci pregraduálního studia parodontologie na 3. LF UK v Praze v listopadu loňského roku. Ve druhém případě autorka odkazuje na přednášku z patologické fyziologie na LF MU v Brně ze dne 26. 10. 2007, avšak neuvádí jméno přednášejícího, resp. neuvádí autora přednášky.

Celkové hodnocení: jedná se o velmi kvalitní vyváženou obsahově, odborně i formálně zajímavou a kvalitně povšechně zpracovanou práci, ve které se autorka pevně drží svého tématu a svých cílů. Práce je prakticky bezchybná. Autorka projevila kromě umu zpracovat bakalářskou práci i značné nadšení pro danou problematiku. Práce je inspirativní pro další bádání.

Doplňující otázky:

1. Máte nějaké konkrétní informace o tom, zda je v ČR dostatek dárců krevní plazmy?
2. Z dotazníkového výzkumu vyplynulo, že ¼ respondentů udává jako hlavní motivaci pro dárcovství krevní plazmy osobní prospěch (finanční odměna, pracovní volno, snížení daně z příjmu, poskytnutí občerstvení nebo příspěvku na občerstvení). Zabývala jste se při úvahách o zpřísnění kritérií pro dárcovství krevní plazmy o povinnost zubních vyšetření a absolvování profesionální ústní hygieny (která není hrazena z prostředků veřejného zdravotního pojištění) také tím, že by mohl nastat pokles dárců?

Hodnocení práce (práci hodnotím výborně, velmi dobře, dobře, nevyhovující):

VÝBORNĚ

Datum, místo:

6. června 2016, Praha

Podpis oponenta:

Pavel Hájek v.r.